

"Zaaf, acz, fakr, ihtiyac"ın, insanı hayvanatın madununa düşürdüğü ve aklın da "hüzün, elem ve gam vasıtası" olduğu konularını kısaca açıklar mısınız?

Konunun devamından da anlaşılacağı gibi, bu ifadeler Kur'ân nuruyla aydınlanmamış, küfür, dalalet ve şirk karanlığında kalmış bir akıl içindir. Yani, insan, **Hâlık**'ına ve **Mâlik**'ine iman etmezse, onun bu dünyadan alacağı lezzetler hayvanlardan çok daha aşağı olur.

Nur'larda çokça işlendiği gibi, insan kusur ve noksanıyla Allah'ın kemaline, acziyle O'nun kudretine, fakrıyla da rahmetine ayna olur. Bunun şuurunda olan ve *"Sonsuz aczime, noksanlığıma ve fakrımın rağmen bütün âlemi bana hizmet ettiren bir Hâlık'ım, bir Malik'im var. Beni buraya getiren, hadsiz nimetlerle besleyen O'nun rahmeti olduğu gibi, elimin ulaşmadığı, gücümün yetmediği isteklerimi yerine getiren de yine O'nun kudretidir."* diyen bir insanın kalbi marifet, muhabbet ve şükür ile dolar. Bu manadan uzak olan bir akıl, insanı bütün hayvanlardan daha aciz, daha fakir, daha muhtaç görmekle bir "hüzün, elem ve gam" vasıtası olur ve onu sahipsizlik vahşeti ve dehşeti içinde bırakır.

İman nuru ise o insanı bu dehşetten kurtarır ve onu *"nâzenin bir sultan ve nazdar bir halife-i zemin"* yapar. İnsanı incitmeden dönen yer küresinden, gözünü rahatsız etmeden aydınlatan güneşe, diline, dişine ve midesine en uygun şekilde yaratılan rızıklardan, onun adeta nazıyla oynayan ve yardımına koşan hayvanlara kadar her şey Allah'ın birer askeri olarak onun hizmetinde çalışırlar.

"Akıl bir âlettir. Eğer Cenab-ı Hakk'a satmayıp belki nefis hesabına çalıştırsan, öyle meş'um ve müz'ic ve muacciz bir âlet olur ki; geçmiş zamanın âlâm-ı hazînesini ve gelecek zamanın ehval-i muhavvifanesini senin bu bîçare başına yükletecek, yümünsüz ve muzır bir âlet derekesine iner."(1)

(1) bk. [Sözler, Altıncı Söz.](#)